

Војни епископи

На основу чл. 3. Споразума о успостављању, организовању и начину функционисања Православног душебрижништва у протеклих десет година од стране Светог архијерејског синода била су задужења три епископа да представљају СПЦ при МО и ОС БиХ. Први представник СПЦ у односима са МО и ОС БиХ био је епископ зворничко-тузлански Василије (Качавенда). Прије тога, владика Василије био је представник Цркве у односима са ВРС. Одлуком Синода СПЦ од 6. септембра 2007. године владика Василије именован је за представника СПЦ у МО и ОС БиХ. Крајем 2010. године поменути епископ, позивајући се на чл. 3. Споразума, упутио је допис у вези са регулисањем статуса „војног Епископа Српске православне цркве у Министарству одбране и Оружаних снага Босне и Херцеговине”. Одговор тадашњег министра одбране, др Селме Цикотаћа, стигао је 11. јануара 2011. године. У њему стоји да је позиција овлашћеног архијереја (надлежног епископа) веома важна духовна веза између Канцеларије пра-

вославног душебрижништва и СПЦ по питању духовног ауторитета, али није саставни дио структура Министарства одбране и ОС БиХ, те самим тим нема правне основе која обавезује ово министарство на било какве материјалне обавезе према вјерским поглаварима или њиховим представницима. На крају министар Цикотић наводи да нова рјешења организације душебрижништва православних вјерника у МО и ОС БиХ нису у надлежности овог министарства већ у ингеренцији Мјешовите комисије за спровођење Основног уговора између БиХ и СПЦ, која је формирана 2010. године од стране Вијећа министара.

На функцији представника СПЦ владика Василије остао је до 12. јуна 2013. године када га је Синод разријешо те дужности. У исто вријеме Синод је обавијестио Министарство одбране БиХ да ће нови представник СПЦ при ОС БиХ бити новоизабрани епископ бихаћко-петровачки Атанасије (Ракита). Избором владике Атанасија за епископа милешевског 2017. године, Синод је 19. септембра исте године одредио новои-

ДРАГАН ШУЋУР

забраног епископа бихаћко-петровачког Сергија за представника СПЦ при МО и ОС БиХ. Епископ Сергије је и данас на тој функцији.

Активности и обавезе епископа одређених за координацију између Српске православне цркве (Синода) и Канцеларије православног душебрижништва, а преко ње са војним свештеницима, али и са представницима Оружаних снага БиХ, односе се на богослужења, крсне славе, пријеме, посјете, састанке и др. Сва три епископа редовно су обављала богослужења приликом Видовдана, божићног пријема, затим крсне славе војних капела и војних свештеника, али и у другим приликама. По позиву су посјећивали касарне, затим одржавали састанке са војним свештеницима, али и са највишим представницима Министарства одбране и Оружаних снага БиХ из реда српског народа. Такође, ријетко кад су пропуштали божићни пријем, али и друге пријеме у касарнама гдје су распоређени војни свештеници. Своје активности, али и активности војних свештеника, њихове потешкоће и проблеме саопштавали су Синоду једном годишње у виду извјеш-

таја. Управо ти извјештаји свједоче о наведеним активностима епископа одређених за односе са Оружаним снагама БиХ.

Епископ Василије (Качавенда)

Василије (Качавенда) рођен је 19. децембра (на Никољдан) 1938. године у Сарајеву, на Башчаршији, у близини Старе цркве. У њој је крштен 25. децембра исте године добивши име Љубомир. Потиче из старе породице Качавенда, са Озрена, тачније из Хрга, која се населила у Добој. Из Добоја 1941. године породица прелази у Славонски Брод. Љубомир веома рано одлази у манастир Лепавину гдје духовно стасаву под руковођењем старца Самуила Врачевића. Краћи период боравио је у манастиру Ораховица. У манастиру Лепавина припремао се за монашки позив и живот, а потом се вратио у своју постојбину, одакле су и његови преци, и ту у манастиру Озрен бива замонашен 15. септембра 1957. године у доби од непуних 19 година. Послије тога одлази у војску која се тада служила двије године. Након одслуженог војног рока његов настоја-

СВЕШТЕНСТВО СПЦ У МО И ОС БИХ

Епископ Василије у касарни у Бијељини

тељ писао је тадашњем епископу зворничко-тузланском Лонгину (Томићу) да је монах Василије својим досадашњим владањем, понашањем и држањем, затим жељом да се посвети свештеномонашком позиву и служби достојан примити свештенослужитељски чин.

Епископ Лонгин именује по потреби службе оца Василија за чиновника, тј. званичника Епархијског управног одбора Епархије зворничко-тузланске, позивајући га да се одмах јави на дужност 1. јануара 1960. године. Радећи у Тузли у црквеној администрацији упознаје се

ДРАГАН ШУЋУР

Свечаност освећења војне кациге у касарни „Козара“ 2011. године

са свим нивоима црквенојерархијске и црквеноадминистративне службе. Паралелно са тим завршава школовање у Богословији „Св. Кирила и Методија“ у Призрену, као и студије на Богословском факултету у Београду. Поред свега тога, студирао је права и археологију.

На Божић 1960. године рукоположен је у чин јерођакон, а 1974. је примио

презвитерски чин, поставши и прото-синђел. Истовремено напредује и у црквеноадминистративној служби, достигавши мјесто секретара Црквеног суда Епархије зворничко-тузланске, а надлежни архијереј га поставља и за свога архијерејског замјеника. Истакао се у обнови манастира Озрена и Папраће, а нарочито Ловнице, гдје је био настоја-

ДРАГАН ШУЋУР

тељ. Ријешио је многа имовинско-правна питања појединих цркава и манастира у Епархији.

За епископа зворничко-тузланског изабран је на Светом архијерејском сабору 1978. године. Чин наречења новоизабраног епископа обављен је 24. јуна 1978. године у Саборној цркви у Београду од стране патријарха српског Германа и митрополита црногорско-приморског Данила (Дајковића), те епископâ банатског Висариона (Костића), шабачко-ваљевског Јована (Велимировића), врањског Доментијана (Павловића), источно-америчког и канадског Христофора (Ковачевића) и марчанског Данила (Крстића). Хиротонију је, сутрадан, 25. јуна, на Светој Литургији, такође извршио патријарх Герман уз саслужење поменутих епископâ и уз присуство 10 свештеника и 10 ђаконa. Свечано устоличење владике Василија у трон епископа зворничко-тузланских обављено је 16. јула 1978. године у Саборној цркви у Тузли, уз присуство неколико хиљада вјерника из Епархије и других крајева. По преузимању управе од стране новог епископа над Епархијом зворничко-тузланском долази до препорода у устројству и свим сферама црквеног жи-

вота. Међутим, избијање ратних сукоба у Босни и Херцеговини, распламсавање истих у Тузли и околини маја 1992. године, затиче епископа Василија у Београду. Епископ се у то вријеме налази у згради Српске патријаршије у својству члана Светог архијерејског синода присуствујући сједници пред редовно засједање Светог архијерејског сабора. Био је онемогућен да се врати у владичански двор у Тузлу. Од 1992. године у Бијељини, односно у новоподигнутом манастиру Светог Василија Острошког, привремено је сједиште Епархије зворничко-тузланске.

Изабран је од стране Светог архијерејског синода за представника СПЦ пред Министарством одбране ОС БиХ. На тој функцији остао је до одласка у пензију 2012. године. Носилац је бројних награда и признања, од којих нарочито треба поменути високо признање Руске православне цркве, Орден Светог Сергија Радоњешког, којим га је одликовао и лично му уручио патријарх московски и цијеле Русије Алексеј II. Такође, епископ Василије носи Орден Републике Српске на ленти (2012), Орден Његоша (1992-1995) и Орден Бијелог Анђела (2011).

Епископ Атанасије (Ракића)

Атанасије (Ракита) рођен је 7. новембра 1957. године у Јању код Шипова. На крштењу је добио име Светко. Завршио је основну школу у Бабићима, затим православну богословију у манастиру Крка. Замонашио се у истом манастиру као матурант богословије 7. маја 1977. године. Рукоположен је за ђакона 9. маја, а за презвитера 18. децембра исте године у Крки. Почетком јануара 1978. године отпутовао је за Америку гдје завршава два интензивна курса енглеског језика у Питсбургу. У септембру исте године уписао се на Богословску академију „Свети Владимир” у Њујорку. Професори су му били једни од највећих православних теолога свештеници Александар Шмеман и Јован Мајендорф. Дипломирао је у року одличним успјехом. У септембру 1981. године започео је наставничку каријеру у Богословији „Света Три Јерарх” у манастиру Крка. После двије године, 1983. године, премјештен је од стране Светог архијерејског синода у Богословију „Св. Кирила и Методија” у Призрен гдје је предавао једанаест година, до 1994. године. Тамо се зближио са тадашњим

епископом рашко-призренским Павлом, потоњим патријархом српским, и био његов сарадник. Уређивао је часопис Епархије рашко-призренске „Свети кнез Лазар”.

На позив патријарха Павла, у јесен 1994. године, прешао је у Београд гдје је радио као асистент код епископа Атанасија (Јевтића) на Катедри за патрологију на Православном богословском факултету. У исто вријеме је, на Богословском факултету у Фочи, предавао предмет Историја религије и био уредник „Православља”, званичног гласила Српске православне цркве. Године 1999. изабран је и хиротонисан 31. маја за викарног епископа хвостанског. Као викар патријарха Павла био је уредник Информативне службе Српске православне цркве – „Православље прес”, а највише је допринио у руковођењу радом православних вјероучитеља у јавним школама као предсједник Одбора за вјеронауку Архиепископије београдско-карловачке и у уређивању односа Цркве са просвјетним институцијама Војске Србије – Војном академијом и Војном гимназијом. Тада је покренуо и уређивао часопис „Православни катихета”. У мају 2013. изабран је за

Епископ Атанасије у манастиру Моштиница на Видовдан 2015. године

епископа бихаћко-петровачког. Свети архијерејски синод повјерио му је службу представника СПЦ пред Министарством одбране и ОС БиХ. У мају 2017. године, на редовном засједању Светог архијерејског сабора, изабран је за епископа управљајуће Епархије милешевске. Епископ Атанасије је четврти епископ милешевски од њеног осни-

вања 1992. године. Активан је на пољу науке и писања научних радова од којих издвајамо: *Халкидонски сабор и његов догма*; *Писци Цркве другог века*; *Животи Јеванђељу*; *Бијка над амбисом*; *Да нам буде све свето и чести*; *Духовни дародавци Призренске догматије*; *Црква Христова и свети реликвије* (антологија); *Београд у молитви* 2011.

ДРАГАН ШУЉУР

Епископ Сергије (Карановић)

Сергије (Карановић) рођен је 4. јула 1975. године у Бачкој Паланци, од родитеља почивших, оца Петра и мајке Мике, рођене Бенић, добивши име Зоран. Према породичном поријеклу и родитељском завичају потиче из мјеста Бобољусци, које се налази у непосредној близини Мартин Брода односно манастира Рмањ. Основну школу завршио је у родном мјесту, одакле 1990. године, благословом епископа бачког Иринеја (Буловића), одлази у Богословију „Света Три Јерарха” у манастир Крку. Школовање у овом богословском училишту завршава у времену највећег распламсавања рата у Републици Хрватској 1995. године, а уочи самог егзодуса и страдања крајишких Срба. Исте године добија благослов и канонски отпуст од епископа бачког Иринеја и пријем у Епархију бихаћко-петровачку. Усљед ратних дешавања Зоран Карановић замонашен је 12. августа 1995. године у манастиру Гомионица добивши на монашењу име Сергије. Нови монах причислен је братији историјског манастира Рмањ који се налази у Мартин Броду.

Недуго прије завршетка рата у Босни и Херцеговини, заједно са братијом манастира Рмањ, бива прогнан у Србију гдје га прима тадашњи епископ банатски Хризостом (Столић) и распоређује на службу у манастир Војловица код Панчева. У поменутом манастиру рукоположен је у чин ђакона 31. октобра 1995. године, а исте године уписује, као редовни студент, Богословски факултет у Београду. Благословом епископа бихаћко-петровачког Хризостома (Јевића) прекида редовне студије и 1996. године одлази у Њемачку да као ђакон буде на испомоћи тамошњем епископу средњоевропском Константину, у манастиру Пресвете Богородице, у Химелстиру. Школске 1997/98. године одлази на усавршавање њемачког језика у Регенсбург.

Након усавршавања њемачког језика вратио се у матични манастир Рмањ гдје је обављао дужност економа. Рукоположен је у чин јеромонаха 5. априла 1998. године у Шипову, од стране епископа бихаћко-петровачког Хризостома, а затим исте године бива постављен за администратора парохија у Дрвару, Прекаји и Великом Цвијетнићу.

Од 1998. до 2002. године предавао је вјеронауку у Дрвару, Мартин Броду и Прекаји, а 2000. године бива постављен за архијерејског замјеника у дијелу Епархије бихаћко-петровачке на територији Федерације Босне и Херцеговине. Такође је обављао дужност архијерејског намјесника у намјесништвима граховско-дрварском, петровачко-биха-

ћком и лијевљанско-гламочком. За показану ревност у обнови духовног живота на парохији дрварској одликован је чином синђела на празник Вазнесења Господњег, 13. јуна 2002. године у Дрвару. На Благовијести 2004. године, у манастиру Рмањ, произведен је у чин протосинђела. Студије православне теологије на Аристотеловом универзитету

Епископ Српске са војним свештеницима и старјешинама у касарни „Козара” 2018. године

ДРАГАН ШУЋУР

у Солуну уписује 2005. и завршава 2010. године, као редован студент, са врло добрим успјехом.

Због труда у обнови манастира Рмањ, прије свега изградње новог манастирског конака, одликован је правом ношења напрсног крста 2. октобра 2005. године. Три године касније, 5. октобра, одликован је чином игумана у истом манастиру. Благословом епископа бихаћко-петровачког Атанасија (Раките), а руком епископа далматинског Фотија (Сладојевића), произведен је, на Благовијести 2014. године, у чин архимандрита. У Рмњу га је затекао и избор за епископа. Наиме, на редовном засједању Светог архијерејског сабора 23. маја 2014. године архимандрит Сергије изабран је за епископа Средњоевропске епархије.

Хиротонисан је за епископа 26. јула 2014. године у Саборном храму Светог архангела Михаила у Београду. Свечани чин устоличења у трон епископа средњоевропских обављен је 7. септембра исте године од стране патријарха српског Иринеја у манастиру Успења Пресвете Богородице у Химелстиру.

Епископ Сергије 2014. године уводи епархијску славу и патрона Епархије Светог Николаја Жичког и Охридског. На његов приједлог Свети архијерејски сабор на свом редовном засједању у мају 2015. године премјешта административно сједиште Епархије из Химелстира у Франкфурт и преименује назив Епархије средњоевропске у Епархију франкфуртску и све Њемачке.

Владика Сергије завршава 2016. године постдипломске студије на Православном богословском факултету „Свети Василије Острошки” у Фочи одбранивши мастер рад на тему *Мисијски значај божићних и васкршњих посланица СПЦ од 1941. до 1945. године*. Учествоје, као члан делегације СПЦ, од 18. до 26. јуна 2016. године на Светом и Великом православном сабору на Криту. На редовном засједању Светог архијерејског сабора 24. маја 2017. године изабран је за епископа Бихаћко-петровачке епархије. Одлуком Светог архијерејског синода постављен је умјесто претходног владике бихаћко-петровачког Атанасија за представника СПЦ у односима са Министарством одбране ОС БиХ. На том положају налази се и данас.